

Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska

Budżet dla Unii Europejskiej po 2013 r. - informacja o konferencji

International Journal of Management and Economics 24, 240-242

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Budżet dla Unii Europejskiej po 2013 r. – informacja o konferencji

Katedra Integracji Europejskiej im. Jeana Monneta Szkoły Głównej Handlowej zorganizowała 23 czerwca 2008 r. kolejną – jedenastą – ogólnopolską konferencję naukową pt. „Budżet dla Unii Europejskiej po 2013 roku. Implikacje dla Polski”.

Od wielu lat budżet UE jest przedmiotem krytyki. Wskazuje się, że obecna struktura wydatków tego budżetu (aż 80% wydatków pochłaniają tylko dwa obszary działań Unii – wspólna polityka rolna wraz z rozwojem obszarów wiejskich i polityka spójności) jest nie do przyjęcia w następnych latach, przede wszystkim z uwagi na nowe wyzwania, przed którymi Unia stoi, i które wymagają wspólnego finansowania (np. zapobieganie niekorzystnym zmianom klimatycznym i zwalczanie ich, sprostanie wielu nowym wyzwaniom globalizacji, w tym konkurencji ze strony Chin). Od lat krytykowany jest też sposób finansowania budżetu, który jest uznawany za skomplikowany, mało przejrzysty i niezrozumiały dla przeciętnego obywatela. Przedmiotem wielu zarzutów jest w szczególności rabat brytyjski, pochodzący z 1984 r., i wprowadzone później odstępstwa od ogólnych zasad finansowania tego rabatu, które w efekcie zapewniają ulgi w finansowaniu budżetu UE kilku bogatym państwom, a na państwa mniej zamożne nakładają obowiązek finansowania tych przywilejów.

Tematem konferencji były perspektywy reformy obecnego budżetu UE i możliwe tego skutki dla Polski. Podstawą dyskusji było wystąpienie Mikołaja Dowgielewicza, sekretarza stanu w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej oraz 5 referatów przygotowanych przez specjalistów z dziedzin istotnych dla przyszłości unijnego budżetu:

- *Unia Europejska w dzisiejszym świecie* – prof. dr hab. Stanisław Ładyka, SGH
- *Perspektywy zmian budżetu UE w świetle dyskusji w Parlamencie Europejskim* – dr Janusz Lewandowski, wiceprzewodniczący Komisji Budżetowej Parlamentu Europejskiego
- *Pożądane kierunki reformy polityki spójności po 2013 roku. Implikacje dla budżetu UE* – Hanna Jahns, sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego
- *Wspólna Polityka Rolna w budżecie Unii Europejskiej po 2013 r.* – dr Waldemar Guba, dyrektor Departamentu Rynków Rolnych w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- *VAT jako nowe źródło dochodu budżetu Unii Europejskiej* – prof. dr hab. Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska, SGH.

Problematyka referatów została wybrana nieprzypadkowo. W Unii Europejskiej zostały bowiem podjęte działania na rzecz modyfikacji krytykowanego od lat systemu finansowania działań UE. Kompleksowy przegląd budżetu UE był zapowiedziany już w grudniu 2005 r., kiedy dyskutowano o perspektywie finansowej na lata 2007–2013. W maju 2006 r. Parlament Europejski, Rada UE i Komisja Europejska uzgodniły, że Komisja powinna dokonać szczegółowego jego przeglądu. Komisja została poproszona „o podjęcie pełnego, kompleksowego przeglądu obejmującego wszystkie aspekty wydatków UE, włączając w to WPR, a także wszystkie zasoby, w tym także rabat brytyjski, i przedłożenie sprawozdania w latach 2008–2009”. We wrześniu 2007 r. Komisja opublikowała dokument zatytułowany „Reformowanie budżetu, zmienianie Europy. Przegląd budżetu 2008/2009” (tzw. *Consultation paper*). Jego celem było rozpoczęcie szeroko zakrojonych konsultacji na poziomie państw członkowskich i całej UE na temat przyszłości unijnych finansów. Polska aktywnie włączyła się do tej debaty, przedstawiając oficjalne stanowisko, jak też organizując szeroką dyskusję publiczną¹.

W 2008 r. miał miejsce przegląd realizacji reformy wspólnej polityki rolnej z 2003 r. Choć nie dotyczył on w sposób bezpośredni aspektów finansowych reformy, to nie można od nich abstrahować, gdy mowa o polityce rolnej i rozwoju obszarów wiejskich. Jedną z propozycji dyskutowanych od kilku lat jest projekt tzw. renacjonalizacji polityki rolnej, tj. przeniesienia części zadań tej polityki na szczebel krajowy, w tym przeniesienia finansowania na szczebel budżetów państw. Przyjęcie takiej koncepcji stwarza ryzyko ograniczenia dopływu do Polski unijnych środków finansowych potrzebnych dla przyspieszenia zmian strukturalnych w produkcji rolnej i na obszarach wiejskich. Toczy się też dyskusja nad założeniami polityki spójności po 2013 r., formalnie zainicjowana podczas IV forum kohezyjnego, jakie miało miejsce we wrześniu 2007 r.

Polska ma szczególne powody, aby aktywnie uczestniczyć w debacie budżetowej i prezentować własne stanowisko. Jako największy beneficjent polityki spójności w obecnej perspektywie finansowej chciałaby utrzymać tę pozycję również w latach następnych. Ale też jako największy beneficjent jest i będzie pod bardzo dokładnym oglądem wszystkich partnerów, a doświadczenia z wykorzystania środków strukturalnych będą argumentem na rzecz utrzymania obecnej skali finansowania tej polityki po 2013 r. lub przeciwko niemu.

Wymienione okoliczności sprawiają, że dyskusja nad przyszłością unijnego budżetu jest bardzo ważna dla Polski. Niektóre ze zgłoszonych propozycji zmian sposobu finansowania oraz struktury wydatków przewidują radykalne zmiany w stosunku do obecnego stanu. Małe są jednak szanse na ich przyjęcie. Doświadczenia z prac nad opracowaniem poprzednich budżetów wskazują, że dyskusje takie są zawsze bardzo trudne i kompromis jest osiągany z reguły niemal w ostatnim z możliwych terminów. Tak będzie prawdopodobnie i tym razem, zwłaszcza że Unia liczy obecnie 27 państw członkowskich o bardzo zróżnicowanych interesach. Dodatkowym czynnikiem, który skomplikował debatę budżetową, jest niepowodzenie referendum w Irlandii dotyczącego przyjęcia Traktatu lizbońskiego. W tej sytuacji pierwszoplanowego znaczenia nabrało znalezienie kompro-

misu w tej sprawie. Jeśli nawet decyzje odnośnie do reformy budżetu zostaną opóźnione, to argumenty i stanowiska zaprezentowane w toku toczącej się debaty publicznej nad tą reformą z całą pewnością będą mogły być wykorzystane w przyszłości.

Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska

Przypisy

¹ Wyniki tej dyskusji, w postaci ekspertyz i stanowisk oficjalnych, są dostępne na stronie Dyrekcji Generalnej Komisji http://ec.europa.eu/budget/reform/issues/read_en.htm.